

ESTONIA

Amerika Eesti Ühisuse healekandja Amerikas.

AN ESTONIAN MONTHLY

DEVOTED TO THE INTERESTS OF ESTONIA AND THE ESTONIANS
IN AMERICA.

No. 2.

Februar — February

1920

Pärnu kooliõpilaste rood Annenhofis.

Poisid lõuna ootusel ja söögi proovimine.

Trükitud Amerika Eesti Ühisuse kulul.

„ESTONIA”

A MONTHLY MAGAZINE PUBLISHED IN THE ESTONIAN AND ENGLISH
LANGUAGES BY THE AMERICAN ESTHONIAN LEAGUE.

Business and Editorial Offices:

84—13th Ave., Long Island City, N. Y.

Annual Subscription \$3.00 — Single Copies 25 cents.

Rates for advertisements:

Full Page ..... \$25.00 per month.

Half Page ..... 13.00 per month.

and pro rata.

EESTI POLITIKA, ÜHISELU, KUNSTI, KIRJANDUSE JA TEADUSLINE
KUUKIRI

„ESTONIA”

Ilmub Amerika Eesti Ühisuse kulul.

Estonia hind ettetellimisel on \$3.00 aastas, ehk 25 senti üksik number toimetusest
ise ära wiies.

Kuulutuste hind:

Terwe lehekülj \$25.00

Pool lehekülge 13.00

Kuukirja „Estonia” ja Amerika Eesti Ühisuse kontor:

84—13th. Ave., Long Island City, N. Y.

ÜLESKUTSE.

Iga eestlane siin mõtelgu seda, et meie eestlased kodumaal oma maa ja rahwa wabaduse eest wõitlewad, aga mitte ühe partei ehk gruppe interresside kaitsemiseks. Mida rohkem meie wahel üksmeel ja kindlat ettewõtet omas eesmärgis on, seda suurem on meie jõud. Sellepärast ühinege seltsimehed ja töötame kui üks mees Eestimaa wabaduse eest. Iga waenuline töö meie ühislikes ettewõtetes nõrgestab meie tegewust siin ja ühtlasi sellega siis ka meie rahwa kasude edu.

Tulge koosolekule ja awaldage oma mõtteid ja andke wabalt oma nõu, et siis ühisel meelel teesid leida, kuidas meie wõiks siit oma kodumaa huwisi kaitseda ja temale jõudu mööda abi anda.

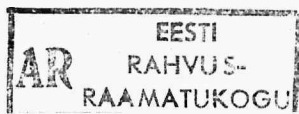
Ühisuse koosolekud saawad iga kuu esimesel ja kolmandamal laupäewadel kell 8 õhtul, Y. M. C. A. ruumides, 215 West 23 Street, New York, ära peetud.

AMERIKA EESTI ÜHISUS.

SISUKORD.

Teated Eesti Wabariigi Walitsuse tegewusest	1
Teated Amerika Eesti Ühisuse tegewusest	2
Eesti Punaseristi rong (pilt)	4
Maaseaduse teostamisest	5
Märkused Nõukogude Wenemaalt	7
Pärnu kooliõpilaste rood Marienhofis (pilt)	8
Põlew kiwi	9
Teadaandmised	10
The Future Railway System in Estonia	11
Map of Estonian Republic	11
The Enlargement of Reval Harbour	14
Items of Business Interest	15
Commerce Reports from Estonia	16

Teated Eesti Wabariigi Walitsuse tegewusest.

Uus Eesti ministerium algab oma tegewust raskel ajal; ajal mis kõiki parteide erawaateid sunnib salgama, et aga ühist, loowat tööd, Eesti Wabariigi kasuks saaks tehtud. Minewik näitab, et palju tööd on ära tehtud, hiigla raskuste peale waatamata, muu seas on Eesti Asutawas Kogus arenenud maaseadus, põllutööliste ja üüri seadus, üleüldine koolisundus, põhjusemõtteliku määrusega kirik riigist lahutatud. Siis on weel palju teisi seadusandlisi korraldusi tehtud, eelarweid arutatud jne.

Palju tööd, mis aga weel wälja ei paista on komisjonides tehtud, mis tulewale seaduslisele hooajale kasuks tuleb. Pea ülesandeks on uuel Eesti ministeriumil Eesti Wabariigi iseseiswuse kaitsemine ja kindlustamine, nähtawaste on Eesti juhtiwatel wõimudel eesmärgiks „Aita iseennast“ ja selle eesmärgi järele käies on kindel põhi jalge all.

Rahaline seisukord on raske ja sõda tarwitab kole suuri kulusi, näituseks tuleb haawatud ja wigastatud Eesti sõdurite ülespidamine umbes 10,000,000 marka aastas maksma, kuna kurnatud maaseisukord tarwilise raha kokku saamise raskeks teeb. Et Eesti Wabariik weel mitte suurriikide poolt ametlikult makswaks ei ole tunnistatud siis on Eesti mark maailma rahaturul ilma kindluseta ja wäärtuseta, et aga wälis waluutad saada, selleks wõtab riik wäljamaa rahad, mis wäljaweetud kaupade eest on saadud, oma kätte, mille eest siis jälle kõige tarwilikumad tooresmaterjaali wäljamaalt saada wõib, kuna Eesti oma mark sisemistel turgudel täielikus wäärtuses on.

Uue ministeriumi wälispolitika on ennast selles näitanud, et naabri riikidega ühendusi kawatsetaks ja sõjale wõimalikult rutulist lõppu katsutakse teha. Nagu meie Helsingist saadetud, mitteametlisest telegrammist näeme, kawatsetakse Eesti Wabariigi, Soomemaa, Poolamaa ja Lätimaa wahelist liitu, telegrammi sisu on järgmine:

Balti riikide — Soomemaa, Eestimaa, Poolamaa ja Lätimaa saadikud on oma wahel lõpulikule otsusele jõudnud, ülemalnimetatud riikide wahel sõjawäelist ja majanduslist liitu asutada. Liidu iseloom on kaitsew ja mitte pealetungiw; kõik on kohustatud oma piirisi enamlaste wastu kaitsema, aga enamlastele kallale kippumine, wäljaspool nimetatud riikide piirisi, sünnib pealetungiwa riigi omal wastutusel, see tähendab siis, et Poolamaale jääb wabadus oma pealetungimise politikast, Lõuna ja Ida poole, edasipidada kuna Poolamaa aga selleks ülemal nimetatud Liidult mitte abi ei wõi nõuda. Majandusesse puutuwatel otsustel kawatsetakse kaupluse uueste käinna panek, liidu riikide wahel, telefoni ja telegrafilise läbirääkimise korraldus, läbi sõitwate kiir-rongide, Tallinnast—Warshäwisse, käima panek, traadita telegrafi jaamad asutamine ja üleüldse omawahelise kaubaweo läiendamine. Liitu asutawa koosoleku saadikute otsused peawad saama Asutawates Kogudes ehk parlamentides ära kinnitatud, mille järele komisjonid walitakse kes Liidu programmi täidesaatmise eest saawad hoolt kandma. Kuna kõik saadikud tehtud otsusega ja korda läinud tööga rahul on, siiski waatawad nemad rahutusega Leedu küsimuste peale, sest et Leedulased, Liidust olid sunnitud emale jääma, Poolamaa ja Leedu waheliste küsimuste pärast; nüüd on wõimalust, et leedulased kas Saksamaa ehk jälle enamlaste wõlitu-

sega ühendust otsima hakkavad. Kõik koosoleku aja pidasid Poola saadikud endid külmalt Leedu saadikute vastu ülesse, Poola saadikute poolt tehti kaks ettepanekut leedulastele, mis aga wastuwõtmist ei leidnud. Poolamaa saadikud wõtsid seisukoha Leedumaa kohta, nõudes et leedulastel ei olewat ei rahwuslise ega ka ajaloolisi põhjusi ja õigusi iseseiswuse nõudmisteks ja Wilna linna omandamiseks; Leedu saadikud muidugi selle seisukohaga rahul ei olnud ja et muidu miskisugusele otsusele jõuda wõimata oli, siis jäeti Leedumaa wälja.

Eesti saadikute peale katsuti koosolekul mõju awaldada selleks, et Eestimaa oma rahuläbirääkimisi Wenemaa Nõukogule walitsusega ära lõpetaks, mis aga mitte korda ei läinud ja eestlastele jääb selleks täieline wabadus, Tartu rahuläbirääkimisi edasi pidada ja ka rahu teha, ilma et Poolamaa sõjawäeline tegewus seda takistada saaks.

Wiimane nähtus oli kõige tähtsam mis Helsingfors'i koosolekul ilmsile tuli, nimelt, eestlaste kindel seisukoht rahuläbirääkimiste kohta; see nähtus awaldab ennast üle Kesk-Europa ja Eesti saadikute arwamise järele saawad ka teised Balti rahwused, warem ehk hiljem, Wenemaa Nõukogude walitsusega rahu läbirääkimisi ette wõtma ja rahu tegema kui wõimalust leidub kokkuleppimiseks.

Kõige wiimaste teadete järele, mis meile siia on jõudnud, on Eesti Wabariigi ja Wenemaa Nõukogude walitsuse wahel sõda lõppenud ja täielisele rahulepingule on Weebruari teisel kuu päewal Tartus, alla kirjutatud. Rahu lepingu tingimiste järele maksab Wenemaa Nõukogude walitsus Eestimaaale, 15,000,000 rubla kullas, wälja; mis Eestimaa rahwa arwu ja maasuuruse järele arwates, tema jagu endisest Weneriigi warandusest on, ühtlasi on aga Eestimaa endisest Weneriigi wõla kohustustest wabastatud. Wenemaa Nõukogude walitsus annab Eestimaaale eesõigused ja materjali, Tallinna ja Moskwa wahelise raudtee ehitamiseks. Arwatawaste saab Wenemaa wäline kaubandus läbi Tallinna ja Narwa sadamate käima, milleks siis raudtee ehitused lähemal ajal algawad. Sellel korral kui Nõukogude Wenemaa, Eesti naabri riikidega peaks rahu tegema, siis kohustab Nõukogude walitsus ennast selleks, et niisugustes rahutingimistes miskid olema ei saa mis Eesti huwide vastu oleks.

Sõja lõpu ajal on Eesti Wabariigil 70,000 meheline sõjawägi ja see Kalewite waim, mis Eesti sõdurite seas walitseb saab ka edaspidi noore Eesti Wabariigi eelolewatest raskustest läbi wiima.

Teated Amerika Eesti Ühisuse tegewusest.

ADU samm, mis Amerika Eesti Ühisus on jõudnud siinsete eestlaste lahel kaasaitamisel toime panna, on korjandused Eesti Wabariigi wigastatud sõjameeste heaks. Nagu Estonia lugejatel juba tuntud on, sai sellekohane üleskutse ja soowitus Jaanuari Estonia numbris awaldatud, kus kannatajate heaks kodumaale rahalist annetust saata paluti. Ühtlasi sai Amerika Eesti Ühisuse poolt sellekohased korjanduse lehed wälja saadetud, kus kõikide lahet kaastööd paluti, et korjandus ennast mõeduandwalt ja rikkalt üle Amerika tunda laseks. Jaanuari kuu koosolekul sai selleks 4 liikmeline komitee walitud, kes seda korjandust üle Amerika juhiwad ja kõik sissetulewad raha summad kodumaale toimetawad ja aruanded Estonia toimetusele üle annawad, et annetajate nimed ja aruanded wõiks kõik kuu kirjas korralikult awaldatud saada. Esimesed korjanduse lehed said 18. Jaanuaril 1920. aastal, Amerika Eesti Ühisuse perekonna õhtu pidul, Mozart Hallis wälja jagatud, kus juba kena summakene kokku tuli.

Kuni Estonia käesolewa numbri trükkimiseni on esimene korjanduse leht proua Ella Sarei poolt, komitee kätte saadetud, mida järgmiselt awaldame:

Alexander Rebane	\$5.00	Tomi Morson	1.00
Joh. W. Tiedeberg	5.00	Julius Sarei	5.00
Proua Olga Tiedeberg	5.00	F. Beisler	1.00
Proua E. Tiedeberg	2.00	A. Larsen	5.00
Jacob Lacht	5.00	Jos. A. Beisler	2.00
Julia Weingarten	1.00	Otto Lellep	3.00
Henry Coppelman	1.00	G. Klaas	2.00
Jaan Mäehans	1.00	Otto Kaparin	1.00
Proua Anna Mäehans	1.00	B. Cherdack	1.00
Th. Tõnison	5.00	Chas. Murley	5.00
Proua Louise Martinson	1.00	R. Loehelt	1.00
F. H. Pint	1.00	Proua Ella Sarei	2.00
H. L. Pymson	1.00	Herman Sarei	1.00
M. Tepper	1.00	Proua Leena Sarei	1.00
R. Puskow	1.00	Konrad Gross	1.00
J. Jaanikan	1.00	Ed. Bernstein	2.50
Proua H. Wikstrom	.50	Proua Mathilde Tõnison	1.00
Peter A. Pabstel	3.00	Theo. Sarei	1.00
Olga Verinsky	1.00	Oskar Sarei	1.00
Friede Weingarten	1.00		
Alide Remel	.10	Kokku	80.10

Lahketele annetajatele awaldab Amerika Eesti Ühisus kõige südamlikumat tänu ja soowib tulewikus elawat kaastööd korjandustes, millest iga isamaad armastaja eestlane osa peaks wõtma.

Järgnewas Estonia numbris saame jälle korjandustest aru andma, kui korjanduse lehtede aruanded toimetusesse jõuawad.

Amerika eestlaste soowidele wastu tulles sai Amerika Eesti Ühisuse poolt Eesti Wabariigi Wälisministeriumile kiri saadetud, millest ühtlasi ka ärakiri Asutawa Kogule lähetati. Kirjas oli lühidalt kokkuwõetud aruanne Amerika Eesti Ühisuse möödaläinud tegewusest ja tungiw soow awaldatud, et Eesti Wabariigi Walitsus wõimalust leiaks siia ametliku saadiku saatmiseks, kes siin Eesti Wabariigi huwisi wõiks kaitseda. Meil eestlastel peaks tingimata siin üks ametlik side meie kodumaaga olema, mille puudus siin tungiwalt ennast tunda annab.

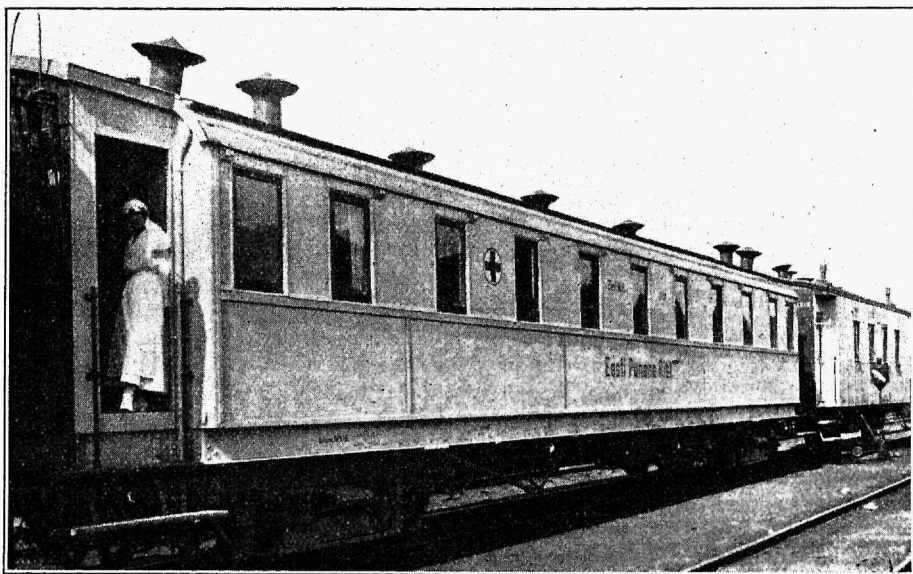
Seltskondlises elus on wiimasel kuudel meie eestlaste hulgas kaunis suurt elawust märgata. 18. Jaanuaril sai Amerika Eesti Ühisuse perekonna õhtu Mozart Hallis ära peetud, mida just mitte kõige paremine korda läinuks ei wõi lugeda, sest et pidu suur saal, mis pidu tarwis sai wõetud, oli eksi kombel ehk muul ärilisel põhjustel, teistele tarwitamiseks antud. Sellepärast olime sunnitud pidu wähemas saalis ära pidama, mis ruumi kui ka wäljanägemise poolest mitte täieste perekonna piduks kohane ei olnud. Pidul awas isand J. Sarei kõnega, mille põhjuseks näidendid egoismusest ehk iseenese armastusest oliwad ja kuidas egoismus seltskonna tegewust halwab. Kõneleja hoiatas eestlasi sellest mäda paisest ja soowitas üksmeelt ja armastust seltsilises tegewuses. Sellele järgnesiwad tants ja ringimängud, mis noorte kui ka wanade hulgas suurt elawust awaldasiwad. Pidul mängis Eesti muusika. Et sisseminnek maksuta oli, siis ka pidusissetulekut ei olnud, ainult kulud said ots-otsaga ära kaetud.

Pühapäewal, 15. Weebruari sai Manhattan opera majas suurem kontsert, Eesti, Läti, Leedu ja Ukraina liidu poolt toime pandud, kus Amerika Eesti Ühisuse tege-

lased algupäraseid ettekandeid tõiwad. Wäga suurt huwitust pakkus elaw kujutus “Wanemuine” Eesti muistsest ajast. Ühes elawa kujutusega said Eesti rahwa tant-sud, Tuljak ja Kaera Jaan, Eesti kandle mängu saatel Johann Liiw'i poolt, ette-kantud, proua L. Tobiase juhatusel. Sellessamas näidendis kandis ka Eesti laulu-koos kaks rahwalaulu isand Buketoffi juhatusel kõlawalt ette, mis rahwa poolt suurte kiiduawaldustega wastu wõeti. Lauljad kui ka tantsijad oliwad Eesti rahwariietes.

Toome siin ühe pealtwaataja kirjelduse Eesti osakonna kohta.

“Sain tuttawatelt teada, et Amerika Eesti ühisuse näitekunsti osakond “nelja rahwa pidul” pidi üles astuma. Mõtlesin siit Amerikast läbi sõites ko kodumaale Eesti näitekunsti üle Amerikas wähegi kaasa wõtta julgeda. Mina omas lootuses ei olnud petetud, sest nii wäikene kui Eesti eeskawa ka oli, löi ta teiste rahwaste ees-kawad, kui mitte muu, siis oma algupäralsuse ja waimustuse õhinaga üle. Katsuge

Eesti Punaseristi rong.

kujutada omale saali, kus mitmesugused rahwused wiibiwad, kes oma ema-emade suust kuulnud rahwuse tunnet käe sirutuse kaugusel näewad ja ühisel mõttel pidu peale on tulnud. Tõuseb eesriie, näitelawa peal näitab ämarik olema. Ühes seinas näeb kogusi olema. Walgus läheb suuremaks. Päike tõuseb ja näitelawal seisab — meie laulu jumal “WANEMUINE”, kalju peal istudes ja kuldset kannelt mängi-des, kuna teda lapsukeste kari ümbritseb, kes igatsusega selle wana halli-pea poolt just kui juhatast ootawat, et ka oma hõbe kandleid kõlama panna. Waatan oma ümber istujate nägudesse. Kõrwal istub mul üks Eesti wana paar, arwamise järele wist farmerid. Nagu näha, on pilt nende peale liigutawalt mõjunud, sest wana isa-kese käsi otsib eidekese kätt ja sosistab pühalikku waikust rikkuda kartes eidele kõrwa: “See pilt kehastab eneses kogu Eesti waimu, kes sadade aastate jooksul kõige raskema orja ikke all mitte oma priiust ei unustanud ega looma tauliseks ei saanud, waid salaja öösel omas urtsikus lamades oma armsamale wanaaegset laulu jumalast jutustas. Ja waata, neil on weelgi Eesti lipp tagaseinaks pandud.”

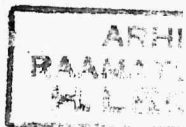
Et sellele kestew käte plaksutamine järgnes ei kuulnud ma enam, mis wanake oma eidele rääkis. Siis ilmusiwad ka Eesti lauljad rahwariietes näitelawale ja kandsiwad kaunis ladusaste nende wäikese summa peale waatamata, kaks laulu ette, ja nimelt „Lauliku lapsepöli” ja “Mu isamaa mu õnn ja rõem.” Sellele järgnesiwad Eesti rahwa tantsud. Tantsijad jällegi rahwa riietes, kuna muusika mängijaks oli Wanemuise kõrwal tsimmeli mängija, paigutatud, kes kaunis kõlawalt oma pilli üle saali kuulda lasi. Kui rahwa kunsti waimu kõrgust teiste rahwastega, kes sellel pidul ka üles astusiwad, wõrrelda, siis peab küll Eesti osakonnale auu pärja pöimima, sest ehk küll teiste rahwaste eeskawad kaunis pikad ja mõneldelgi ka päris kunstnikud platsis olid, ei olnud nende ettekannetes midagi symboliseeriwat, miskit rahwuse tundemärkide joonesisid olemas, weel puudusiwad neil isegi rahwuse lipud pidul.”

Sellele järgnesiwad Läti, Leedu ja Ukraina kooride laulud ja rikkalikud solo ettekanded Ukrainialaste poolt. Iseäranis Leedu ja Ukraina laulud oliwad wäga kõlawad ja saiwad wäga hästi ette kantud. Leedu ja Ukraina kooride lauljad oliwad omas rahwa riietes.

Kontserdil mängis Checho-Slowak'i keelpillide koor. Piduliste poolt oli elawat osawõtmit näha, siiski oli mõneldki poolt soowiawaldusi kuulda, et rahwused enam mitmekesisust oleksid pakkunud, nagu see eestlaste poolt piduliste osaks sai. Kahjuks peab awaldama, et Eesti programmil ühtegi soolo tegelast ei olnud, mis ka Läti ja leedulastel puudus, ja kõik need osad ukrainialaste poolt ette kantud said.

Pidust wötsiwad osa 1500 kuni 2000 inimest ja nagu kuulda, olewat pidu sissetulekust puhast kasu umbes 240 dollarid järele jäänud, mis nelja-rahwa liidu kassasse läheb. Pidu wöib täieste kordaläinuks nimetada ja soowitaw oleks, et sarnaseid ühiseid pidusid saaks lähemas tulewikus weelgi toime pandud. Eestlaste poolt oli see üks suurematest üleastumistest Amerikas, kus eestlased oma rahvuslist wara wõerastele siin ette kandsiwad. Amerika Eesti Ühisus awaldab pidu tegelastele suurt tänu, iseäranis lauljatele ja tantsust osa wõtjatele. Ühtlasi täname proua L. Tobiast tema lahke ja wäsimata kaastöö eest, kelle juhatause all “Wanemuise” kujutus ja Eesti tantsud said korda pandud.

Maaseaduse teostamisest.

II.

Metsakasutamine riigi rendimaadel.

Wäljarenditawate riigimaade peal asuw mets läheb müügile põlluministeeriumi korraldusel. Seni kui mets müümata, wastab tema eest rentnik kui tema hoole alla antud waranduse eest, kusjuures rentnikul enesel õigust pole metsa raiuda ilma kohaliku metsaülema lubata ega ka teisi raiuda lasta. Hagu kuni 3 tolli jämeduseni wöib rentnik tasuta raiuda ja maa üles harida. Müümise puhul aga antakse kõige pealt metsa asunikkudele hoonete ehitamiseks ministeeriumi poolt kindlaksmääratud suuruses ja hinnaga; mis asunikkudest üle jääb, müütakse enampakkumise teel. Kasumets ja wäheema wäärtusega tulepuu müüakse rentnikule ministeeriumi poolt määratud tingimistel. Rentniku poolt omandatud ehk kaswatatud mets loetakse rentniku omanduseks.

Hoonete kasutamine riigi rendimaadel.

Riigimaadel asuwad hooned, mis ei ole määratud riiklikkude asutuste jaoks, müüb põllutööministeerium ära ehk rendib wälja oma äranägemise järele, kusjuures

rendi ja ostu eesõigus on maatarwitajatel, kelle kruntidel hoone asub, kui need tarvilikud on maakasutamiseks. Ei soovi eesõigustatu hoonet rentida ehk osta, läheb ta teiste kätte ühes juurepeasetee ja piiritud hoone ümbruse tarvitamise õigusega ehk äravedamiseks.

Hoonete müügi hind määratakse samuti rukkipuudades kindlaks komisjoni poolt, kes ka maarendi kindlaks määrab. Hoone omandamisel maksab ostja välja vähemalt $\frac{1}{20}$ hoone hinnast. Wõlgujääw osa kustutakse 20 aasta jooksul. Wõla eest maksab wõlgnik pooleaasta wiisi ette 4 prots. aastas. Kuni lõpuliku wäljamaksmiseni walwab ministerium hoone korralikkuse üle; ilma lubata ei ole wõlgnikul õigus ümberehitusi ette wõtta. Ostja on kohustatud hoonet kinnitama vähemalt wõlgujääwa summa suuruses. Poliisid hoitakse ministeeriumis. Tuleõnnetuse korral langeb osa kinnitatud summast hoone peal lasuwa wõla suuruses riigile, kuna üleolew osa hoone omanikule välja maksetakse.

Kui hoone renditakse, siis maksab rentnik tarvitamise eest 4 prots. hoone hinnatud wäärtusest ühes hoonete wananemise tasuga. Ühiseks tarvitamiseks wäljarenditud hoonete rendi tasuwad tarwitajad proportsionaaliselt nende käes tarwitada olewa hoone osa eest.

Riigimaade rentnikkude kohused ja õigused.

Rentnik on kohustatud tema käes olewat maad korralikult pidama ja põldu kindla külwikorra järele harima. Talust lahkudes peab rentnik vähemalt samapalju terawilja külwiks järele jätma, palju ta kohta wastu wõttes sai ja kõik järgnewa külwi alla tulewad põllud küntult tagasi andma. Rentnikul ei ole õigust maad edasi rentida teisele terwena ehk osa wiisi muidu, kui ministeeriumi lubaga. Põhku ja heinu wõib koha pealt välja anda ainult naturaalkohuste täitmiseks. Rentniku kanda on kõik koha peal lasuwad awalikud maksud ja kohustused. Rentnikul on rendi maa peal õigus ette wõtta igasuguseid ehitusi, tingimisega, kui need terwishoiu ja ehitusnõudeid täidawad. Põllutööministeerium wõib lubada kolmandale isikule ehk ise täide saata kuiwatus ettewõtteid, kraawitamisi, kruusaaukude awamisi jne., kusjuures rent wastawalt väheneb. Rentniku poolt ehitatud hoone ehk ettewõte loetakse rentniku omanduseks. Suuremate maaparanduse tööde ja talu õuekoha äramääramiseks ta rajamisel uuele kohale, tuleb kawa kinnitamist nõutada.

Rendiaasta algab 1. maist ja lõpeb 30. aprilliga. Soowib rentnik wabatahtlikult kohalt lahkuda, peab ta vähemalt kuus kuud sellest ette teatama. Rentnik kaotab õiguse rendimaa peale:

1) kui ta rendist ennast lahti ütleb; 2) kui ta maad ilma lubata osalt ehk terwelt teisele edasi rendib; 3) kui ta lubamata wiisil talust välja weab heinu, põhku ehk sõnnikut ehk häwitab riigi päralt olewaid hooneid; 4) kui ta on kohtu poolt kolm korda süüdi mõistetud riigi metsa omawolilise raiumise eest; 5) kui ta kohtu poolt süüdi on mõistetud salajase wiinapõletamise eest; 6) kui ta on süüdi mõistetud õiguste kaotamisega; 7) kui ta kaks rendimaksu tähtaega on lasknud mööda minna renti tasumata ja rendimaksu tähtaja pikendust saamata; 8) kui rentnik teisi renditingimisi rikub ja kahekordse ministeeriumi poolt tehtud hoiatuse peale waatamata neid ei täida.

Rentniku surma puhul lähewad tema õigused ja kohustused pärijatele. Rentnik wõib oma koha pärijale anda ka oma elu ajal. Rendilepingu lõpetamise puhul on rentnik õigustatud saama riigilt tasu ehituste, maaparandustööde ja teiste wäärtuste eest, millega rentnik rendiaja kestes koha wäärtust on tõstnud ja mille eest ta tasu pole saanud. Kohawäärtuse alandamise puhul peab rentnik riigile kahjutasu maksma. Ei ole rentnik oma tingimisti täitnud, on ministeeriumil õigus lepingut tühjaks tunnistada ja kahjutasu nõuda kohtukorras.

Tööstusettevõtete kasutamine.

jäeb käesolevast kirjeldusest välja, sest et ta otsekohe põllumehi ei puutu ja põllupidajale kõrvalise huwitusega aine on. Tähtsam on uutele maatahtjatele

inwentaari kasutamine.

Maaseaduse § 1. põhjal riigistatud inwentaari müüb põllutööministeerium tarvitajatele eraomanduseks.

Müümise alla ei tule:

a) inwentaar, mis põllutööministeerium oma kätte pidada jätab ehk teistele riiklistele asutustele annab eritingimistel ja b) tööstusettevõtete inwentaar.

Inwentaar müüakse keskmiste turuhindadega riigi maasaajatele, omawalitsuse ja ühistegeliste asutustele nii palju, kui neile otsekohe majapidamiseks tarwis. Inwentaar müüakse kohemaksetawa raha eest. Wõlgu jäämisel tuleb kindlustusi muretseda ja vähemalt 15 protsenti hinnast kohe tasuda. Wõla eest tuleb maksa 4 prots. ja wõlg ise kustutada 2 aasta jooksul. Inwentaari müüb ja hindab sellekohane (ka määruses ette nähtud) komisjon ja teatab sellest riigikontrolli esitajale. Hindamise komisjoni liikmed saavad 30 marka päewaraha. Tema otsuste peale wõib kaebada 2 nädala jooksul otsuse päewast arwates hindamise peakomisjonile, kes asub põllutööministeeriumi juures ja kelle otsused on lõpulikud.

Inwentaari endistele omanikkudele maksetakse tasu 30 prots. hinnatud wäärtusest 3 kuu jooksul ja ülejäänud 70 prots. kahe aasta jooksul peale hindamise.

Märkused Nõukogude Wenemaalt.

„Tallinna Teataja“ kirjasaatja jutuaJamises pantwangidega kuuleme järgmist:

Pantwangide jutustuste järele on siin-seal ajalehtedes ilnuwad teated suurematest põhjalikumatest muudatustest nõukogude Wenemaa walitsuses täiesti ilma aluseta. Enamlased ja nende juhid ei mõtlegi oma kurssi muuta, vähemalt selles mõttes mitte, nagu oleks Lenini walitsus walmis oma wastastele alla andma. Midagi niisugust Wenemaal praegu weel ei tunta ja sellekohased jutud näiwad alguse saanud sellest, et warsti kesknõukogu ümberwalimised ukse ees seisawad. Kuid neist ei maksa palju loota — enamlased teawad juba, kudas enestele laiema massi arwel jälle lasta kiidulaulu laulda. Ja wana wiin wõib edasi käärida uutes astjates.

Kuid kommunistlises ilmas on ajajooksul siiski midagi muutunud. Muutus on silmatorkaw nimelt endise pimedea ja metsiku terrori ärajäämise mõttes. Enamlased on selgusele jõudnud, et wägiwalla aeg möödas on ja inimesi wägise sundida ei saa kommunistiks hakkama. Sundus ja waljus on ainult wastupidistele tagajärgedele wiinud.

Iseäranis silmapaistew on wahe, kudas wiimasel ajal talupoegadega ümber käiakse. Neile ei sunnita enam pimedast peast kommuna õnnistust kaela, sest et selle jõuetus ja wõimatus isegi kõige rumalamale Wene matsile selgeks on saanud. Moodis on nüüd n. n. nõukogude majapidamine, s. o. majapidamine, kus igale tema isikline algatus ja eriosa alles jäetakse. Ainult nõukogude wõimu kontrolli all peab see sündima. Ja see ei ole mitte wäga raske.

Niisugusele majanduslise kursi muutusele on tõuget annud nähtused põhjapoolsel Wenemaal, nimelt Koltshaki wäerinna piirkonnas. Seal on alguses muidugi ka ärawõetud maakohtades kommuna õnnistust püütud ohtralt välja jagada. Kuid tagajärjed olid hirmus kurwad: talupojad tõstsid mässu, peksid enamlised wõimumed

wälja ja aitasid Koltshakil selle läbi uue eduga peale tungida. Peab nimelt tähendama, et sõjapidamise tingimised Siberis hoopis teised on kui mujal maailmas ja seal kohaliku rahwa poolhoidmine ehk põlgus otsustawa tähendusega on.

Enamlased nägid warsti, et nõndawiisi kaugele ei saa. Terror äritas talupoegi ja need muutusid enamlastele tõsiseks waenlasteks. Enamlises ajakirjanduses hakkasid ikka selgemine ja selgemine healed kuuldawale tulema, et wägiwalla-poliitikaga Wenemaal, iseäranis ärawõetud maakohtades, midagi teha ei ole.

Ja pööre sündis. Enamlased muutsid oma taktikat põhjalikult. Hakati suurt rõhku selle peale panema, et talupoegi nõukogude wõimu wastu üles ei äritataks. Ja kui siis üksikud kommissarid armsaks saanud moe järele oma ratsapiitsa ikka veel armastasid tarwitada, tõstei selle wastu ajakirjanduses otsekohe kisa. „Kes need

Pärnu kooliõpilaste rood Annenhofis.

Poisid lõuna ootusel ja söögi proowimine.

herrakesed on,” küsiti meelepahaga, „kes endise hoolimatusega ärawõetud maades talitawad ja üleliigse karmusega rahvast meie wastu üles ässitawad.” Ja warsti kuuldus, et Koltshak taganeb ja enam ei suuda end millegi peale toetada. Enamlased olid tema wigadest mõndagi õppinud. Koltshak ei mõistnud seda aga mitte ja on pidanud selle eest nüüd kogu oma sõjakäiguga maksuma.

Kõik see ei tähenda aga kaugeltki veel seda, et enamlasted nüüd õige tee on leidnud, mis nende õenest majanduslist seisukorda peastaks. Terrori pehmemdamisest õige majanduslise elu juurde on veel palju maad. Aga see küsimus ei näi praeguseid Wenemaa walitsejaid kuigi palju huwitawat. Nende dogmaks jääb endise kangekaelsusega, et kapitalistiline ilmakord kõige kurja juur on ja nemad on kogu Wenemaa saatuse kaalule heitnud, et huwitawat eksperimenti läbi teha — kas lööb n. n. nõukogude majapidamine läbi wõi mitte. Seda usku ei ole nad lasknud enestelt kõigist nurjaminekutest ja defitsiitidest hoolimata riisuda.

Raha trükkimine kestab endise auruga edasi. Rubla wäärtus on nii madalale

langenud (peetagu silmas nende muinasjutuliselt kõrgeid turuhindasi), et kui niisugune langemine wõrreldes senisega weel umbes ühe aasta edasi kestab, siis Wene rubla nullini wälja on jõudnud. Siis on enamlased sellele „idealsele“ seisukohale jõudnud, kus neil enam seda neetud kapitali ei ole ja nad ürgajalise ainete wahetuse teel oma „majandust” edasi jatkawad.

Mis arwawad enamlased rahust Lääne mere riikidega? „Prawda” nr. 30 nowembrist on õige sõjakas. Seal seletatakse, et nõukogude Wenemaa seisukord preagu palju parem olewat rahutegemise suhtes, kui paar kuud tagasi, kus Judenitsh Peterburi wärawate ees seis. „Prawda” lõpetab oma hoopelwa juhtkirja sõnadega: Rahu Eestimaaga, kui niisugune tehtud saab on aus rahu, sest et meie praegu küllalt juba tugewad oleme, et niisugust rahu kätte saada, mis tarwilik on mitte meile, waid meie waenlastele.”

Rahutegemise kohta eriti on „Rosta” kirjasaatja herra Lutsule tähendanud, et nõukogude Wenemaa üheks rahutingimiseks Judenitshi wägede likwideerimine Eesti pinnal olema saab. Selle wastu, on loota, et nõukogude walitsus lubaduse annab ka Eesti kommunistlisi rööwsalku, mis Wenemaa pinnal asutatakse, likwideerida.

Pantwangide edaspidise wahetamise asjus on seesama „Rosta” korrespondent muu seas tähendanud, et nõukogude walitsus järgmisel korral nende 26 kommunisti nimekirjaga esineda mõtlewat, kes Tallinnast siseminister Hellati poolt wälja saadetud, seni aga weel päralt ei olewat jõudnud.

Wististe peab siin miskisuguse arusaamatusega tegemist olema wõi ei olnud „Rosta” korrespondent asjade kurssi pühendatud.

Nii palju kui kuulda, ulatawat pantwangide arw, keda esimeses joones Wenemaaga wahetada tahetawat, umbes 200 hinge peale.

Weel nõukogude Wenemaast jutustades tähendas hra Luts kiitwalt enamlaste haridus-olude peale. Maksuta õpetuse andmine on kõigis koolides läbi wiidud. Üliõpilased saawad kindlat elamise-rahaga, üksikud umbes 2.000 rbl., perekonna inimesed kuni 4.500 rbl. kuus. Ülikoolid töötawad, kuigi nad wähesed õpejõudude ja õpeabinõude pärast kokku on tõmmatud, s. o. mitmest ülikoolist üksainus kokku on seatud. Hariduse korralduse asjus wõib enamlaste juures mõndagi huwitawat tähele panna.

J. W—k.

Põlew kiwi.

(Järg.)

Praktilisele alusele on küsimust seadnud insener Fokin Peterburist, kes tööstuse ringkondades iseäralist laialist kihutusetööd tegi põlewa kiwi ümbertöötamise algamiseks, ja prof. Pogrebow. Põlewat kiwi leidub meie kodumaal kahte sorti. Üks sort, mis wana kambriumi kivi all lasub, läheb Englise põlewa kiwiga wäga palju ühte ja nimetatakse diktionemaks. Diktionema kiht on Oniika mõisa juures 6 jalga, Tallinna all 11 jalga paks, kuna Baltistki all tema paksus kuni 16 jalani ulatab. Baltistkist läheb diktionema kiht merde, teda wõib üksikutest kohtadest saarte peal, nagu Odensholmi ja põhjapoolses Hiiu saare osas leida, ja jookseb Rootsiimaale wälja.

Diktionema on wõrdlemisi alawäärtusline mineral, sest et ta kuni 75% tuhka sisaldab, mispärast arwata wõib, et tema meil lähema aja jooksul mitte kasutusele ei tule.

Kui praeguse tööstuse ringkonna esitajad põlewa kiwi peale wäga tagasihoidlikult waatawad, siis tuleb see sellest, et endiste proowide juures diktionemaga katseid on tehtud.

Meie maas peitub aga palju wäärtulisem aine, mis kukersit'i nime kannab ja

umbes 2 meetri paksuses ligi 10 sülda diktionemast kõrgemal lasub. Kukersit sisaldab eneses 33—38% tuhka ja 62—67% organilist ollust, on seega 2 korda diktionemast väärtuslikum.

Kui läbilõike maapinnast võtame, siis avaneb meile järgmine pilt: kolme ja poole jalase mullakihi all lasub meetri paksune põleva kiwi kiht, siis tuleb 10—15cm. paekiwi, umbes niisama paks kord põlevat kiwi, siis jälle 28—30cm. paekiwi ja 62—100 cm. põlevat kiwi.

Praegu on põleva kiwi tööstus täielikult riigi käes ja mõeldakse teda edespidi ka riigi kätte jätta, sest et põleva kiwi kättesaamine väga lihtne on.

Kohtla jaama ligidal töötab praegu igapäev 280 töolist kolmes kaewanduses, missuguse tööjõuga 1. novembrist algades kuni 20 wagunit kiwi päewas turule saata tahetakse. Siinemaale on küll 3—4 wagunit päewas ära saadetud, sest et suurem jagu tööd kaewanduste korraldamise peale ära olewat kulunud.

Maa, mille sees põleva kiwi kaewandused praegu asuvad, on Wene walitsuse aeg mitmelt talult omandatud. Wene walitsus on sinna ühe kaewanduse sisse seadnud, kuna Eesti riik kaks kaewandust juurde on ehitanud. Iseäralisi sisseseadeid selleks muidugi tarwis ei ole, ainult 3½ jala paksune mulla kiht on vaja kõrwale kärutada ja põleva kiwi kaewamine labidaga võib algada.

Wene walitsuse pärandusena on barakkisid ja mõni muu ehitus ühes Kohtla jaamast kaewandusesse juurde ehitatud raudteega järele jäenud, mis tööde jätkamist märksa kergendab. Eesti riigi poolt on kitsaropaline raudtee laiaropaliste wagunite liikumiseks korraldatud ja ehitusel on elektri jaam ja suurem lubjaahi, milles põleva kiwi kihtide wahel leiduw paekiwi koha peal sellesama põleva kiwiga lubjaks ümber saab põletud.

Peab meeles pidama, et põlew kiwi ikkagi kui ümbertöötamise aine väga tähtis on. Ümbertöötamise abinõude muretsemiseks ei ole siinemaale midagi ära tehtud. Ainult wiimasel ajal on „Kajakiga” 3 wagunit põlevat kiwi Inglismaale järeiproovimiseks saadetud ja ühtlasi ka retort tellitud, millega päiwiti 200 tonni kiwi võiks ümber töötada.

Proowid on näidanud, et üks puud kiwi umbes 8 naela õli annab. Sellest õlist võiks saada bensoli, bensini, petroleumi, tórwa, anilin wärwisid j. m. Kõik eeldused on selleks olemas, et Eestis suur tööstus võiks wälja kaswada, kuid waewalt võib siinamaalse tegewuse järele otsustades loota, et riik siin midagi suuremat korda saata suudaks. Tuleks väga soowida, et tööstuslised ringkonnad selle aine peale suuremat tähelepanemist pööraks ja wäsimata energiaga tööle asuks, et need warandused praeguse raske majanduse olukorra parandamiseks ära saaks kasutatud.

E. J.

Teadaandmised.

Sellega teatame kõikidele isikutele ja asutustele, et Amerika Eesti Ühisuse otsuse järele 29. Nowembril 1919. aastal Ühisus kõik läbikäimise endise liikme **Ivan Narodniga** lõpetanud on ja kõik soowituse ja wolituse kirjad mis eelpoolnimetatud isik Amerika Eesti Ühisuse läbi omandanud on, tühjaks tunnistatakse.

Amerika Eesti Ühisus.

Sellega anname kõikidele isikutele ja asutustele teada, et Amerika Eesti Ühisuse liige **Hans L. Pymson**, Ühisuse protokoli põhjal 22. Nowembril 1919. aastal, Ühisusest wälja on astunud. Seega on eelpoolnimetatud isiku omandatud Ühisuse soowituse ja wolituskirjad tühjaks tunnistatud. —

Amerika Eesti Ühisus.

The Future Railway System in Estonia.

IN the opening speech to the Diet on the 24th of November of last year the Estonian Provisional Government called attention to the necessity of improving the railway connections between Russia and Estonia and made reference to a direct line between Reval and Moscow. Some ten years ago this project was the subject of much discussion, but at the time met great opposition from the shareholders of the Moscow-Windau Railway Company. If this project is now to be carried out, the terminus of the line would be located near the shore of the Gulf of Reval, immediately to the East of the harbour terminus of the narrow gauge railway to Felin, that is to say at the corner of the Narva Road and Petroleum Street. Starting from this point the line would pass between the „Rusalka” monument and the Narva Road and climb the slope of the „Glint” to the South of Marienberg, and speaking generally would follow the Reval-Wesenberg High Road. By taking this route the line would be near enough to the coast to enable the fishermen to market their catch rapidly and would provide facilities for passenger and goods traffic for the prosperous villages along the coast, which are at present without rapid railway communication. This district requires flour and salt and has a considerable surplus of fish and timber. At Wesenberg the projected line would cross the Reval-Narva railway and then proceed in a straight line to the North-East corner of Lake Peipus, crossing the Narova River near its affluence at the village of Syrenets. It would be necessary to construct a lake port at Syrenets, in this way bringing the population of the entire coast line of this great lake in touch with the railway. Large quantities of fish and timber would be shipped to this port from the lake shore districts and the return freight would be manufactured goods, flour and salt. Another project, which has cropped up recently, is that of storing the water of the lake and utilizing it for developing electric current, but this scheme, influencing as it would a vast area of country, has not yet been worked out sufficiently to present in a definite form at present. Speaking generally the proposed route would supplement the existing railway, leaving the latter the through traffic from the North of Russia (Uhta), the Ural Mountain District and Siberia, by means of the new connection Lisino, Sablino, Mga with the Northern Railways and the North Volga District by means of the line Petrograd-Robinsk and itself tapping the traffic from central and Southern Russia the Caucasus and Transcaspia (Tashkent).

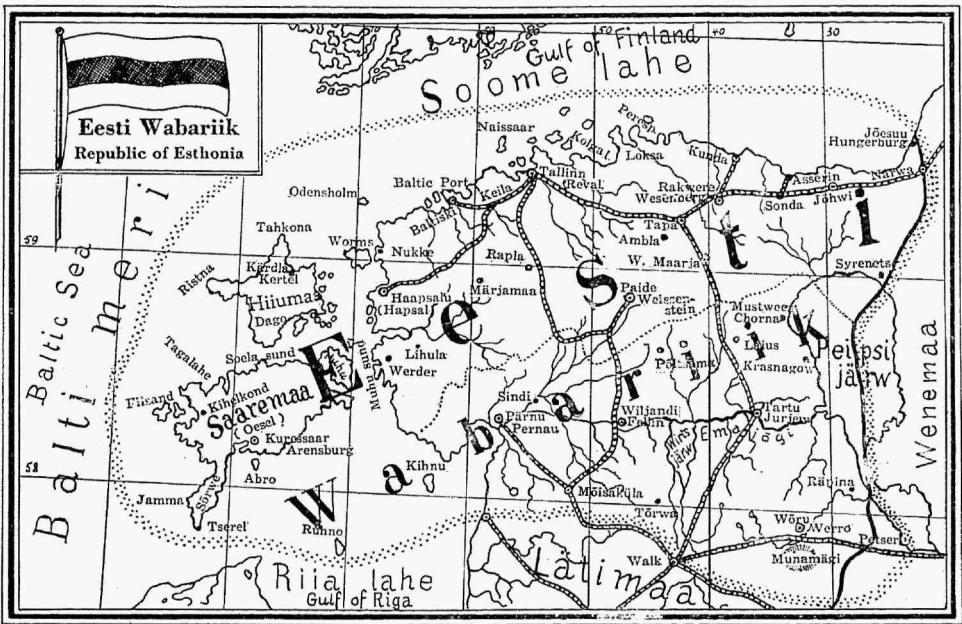
The length of the land within the Estonian territory is 113 miles (130 versts). At Syrenets the Reval-Moscow Railway would cross the Russian frontier and later the new Narva-Pskoff railway. Junctions with other Russian railways might be made at Strugi Bielye, Dno, Ostashkoff and Staritsa. To avoid the necessity of building a new terminus at Moscow a great saving of capital might be effected by forming a junction with the Nicolas Railway at Howrino, at which spot it would also be possible to connect up with the Moscow-Belt line. This proposal naturally depends upon coming to an agreement on the subject with the Nicolas Railway. The total length of the line would be about 820 versts (545 miles), whereas the distance from Moscow to Riga by the Moscow-Windau and the Riga-Orol Railways is 876 versts (Mühlgraben station) or 883 versts (Riga post station). From this it is clear that Reval can easily compete with Riga and a great part of the heavy through-traffic which went before the war over the Moscow-Windau railway to Riga, Windau and Libau could be diverted to Reval.

The figures quoted show distinctly the very great importance of the proposed railway to Reval and Estonia in general and presumably the project would raise a storm of opposition from interested parties in Riga as well as from the shareholders

of the Moscow-Windau Railway Company. It may easily occur therefore that the execution of this project may be greatly delayed and even rendered impossible and for this reason it is desirable to be prepared with an alternative project which would raise less opposition and be of equal and perhaps even of greater importance to Estonia.

The through-traffic from Scandinavia to Russia passed formerly through Finland and entered Russia at Petrograd. This route which was established by historical events is by no means the shortest, nor even from a nautical point of view the best, because it involves a considerable amount of navigation through the shallow waters of the skerries. Notwithstanding the inadequate connection between the Finnish and Russian railway systems, Reval was not able in the past to compete favorably with Finland in this respect. The explanation of this condition of affairs is to be found in the general inertia among the local commercial circles as well as in the activity of German merchants, who monopolized the entire foreign trade of Reval. Another contributory cause is the fact that Reval harbour is frequently ice-bound during the winter months and although navigation can be kept open by icebreakers for practically the whole year, this renders the insurance rate in winter exceedingly high. It is obvious therefore that the starting point of a railway intended to form a connection between Scandinavia and Russia must be an ice-free port. Happily Estonia has the advantage of possessing such a port in Kielkond on the island of Saaremaa (Ösel). A glance at the accompanying map shows us that the Kielkond harbour is protected from winds in all directions, and more especially from the prevailing westerly winds, by the island of Filsand. Its area is extensive and the sea has a depth of 35 feet quite near to the shore and would allow the construction of a harbour with a depth of 30 feet. In the proximity of the harbour moreover there is a rock called "Rjabinins Bank", which would be a suitable spot to erect a light-house. The entrance to this natural harbour is broad and unobstructed and opens in the direction of Stockholm. One can without fear of contradiction make the statement that there is no place on the entire coast of Estonia better suited for the construction of a large commercial harbour. The Russian Government was also alive to this possibility and at the outbreak of the war begun construction work on some fortifications which were designed to protect the future harbour from attack. We may add that in the vicinity of Kielkond large deposits of natural cement are found, which would not only materially facilitate the construction of the port, but if permanent works were established at this port it would be possible to ship this material by steamer and rail to home and foreign markets. A railway line starting from this spot would traverse the island of Saaremaa (Ösel) in a straight line, practically following the longer axis of its elliptical area. It is interesting to note that the climate of Saaremaa (Ösel) differs considerably from that of the mainland, the spring being warmer and longer. Plants grow there which are not found on the opposite mainland, for instance ivy, and many kind of fruit and berries grow in large quantities and of excellent quality. The climate is also suited for the breeding of the best varieties of sheep for the production of fine wool. The want of satisfactory communications has greatly hindered the development of the natural resources of the island, and it is only reasonable to suppose that the construction of a railway would bring with it an important increase of exports. In the centre of the island at Piila a standard-gauge line would branch off to Arensburg, of which mention is made further on, as well as a narrow-gauge line to the North. At Keskfer the line would cross the Little Sound between the island of Saaremaa (Ösel) and Muhumaa (Moon) on an embankment of moderate height bridged up the centre. The practicability of this project is demonstrated by the existence of a highway bridge and embankment at Orisaar some miles to the North. The Great or Muhumaa (Moon)

Sound would be crossed between Kuiwast and Werder by a train-ferry, which would obviate the shifting of freight and the necessity of passenger changing carriages. Such a ferry is indispensable as this is the only means by which the projected line could successfully compete with other railways and incidentally abolish the isolation of Saaremaa (Ösel). The distance to be traversed is only seven versts (five miles), so that one steamer plying between Kuiwast and Werder could ferry across a large number of trains daily.. It would be necessary however to have a reserve steamer for use in case of breakdowns. When not required for this route it might ply between Saaremaa (Ösel) and Hiiumaa (Dagö), on which island it would be necessary to construct a narrow-gauge railway as explained further on. Trouble from ice in winter is not likely to be a serious question, as the Sound is seldom frozen over, although floating ice will be frequently met with. If later on the goods traffic increased considerably and it became necessary to build a double track, the railway

Amerika Eesti Ühisuse kirjastus, New Yorkis.

ferry would prove inadequate to the demands of the traffic and in this case a slight deviation of the line would allow the construction of a tunnel between the mainland and Paternoster Island which would have a length of four versts and would allow for unlimited development of the new line. From Werder the railway would proceed to Pernau where there is the terminus of the existing narrow-gauge railway to Walk, Fellin and Reval. From the boundary of the province of Livonia and further on towards Fellin the line would traverse an extensive peat-moor district.

This material will have a great importance in the future. Formerly its value was very little realized on account of the exceedingly low price of fire-wood. At Pernau there are a number of factories as for instance Waldhof, Zintenhof and Wenden and large consignments of timber may be expected from the forests in the vicinity. The port of Pernau would not meet the demands of the traffic, which the proposed railway would bring to it, it would have to be deepened, and increased wharfage space and warehouse facilities provided.

Estonian Review, Reval.

(To be continued).

The Enlargement of Reval Harbour.

AS an entrepot for exports and imports passing between Western Europe and Russia the harbour of Reval should play a great role in the future. Russia is at present depleted of manufactured goods of all descriptions and when things there finally settle down there will be an enormous demand for such commodities. On the other hand the West-European States are crying out for raw materials, of which there are great stocks in Russia. The greater part of this transit trade should go through the port of Reval. In its present state the harbour is not able to meet the requirements of such an extensive traffic. Even during the latter years of the Russian regime the harbour was not equal to the claims made upon it and work was commenced with the object of enlarging it, which however was interrupted by the outbreak of the war. With an eye to the future the Ministry of Trade and Commerce has mapped out a scheme for an effective enlargement and it is intended to start work as soon as ever the circumstances permit. In the first place it is the intention to complete the construction of the Western mole which in its half-completed state is a legacy to us from the former Russian Government. In addition to this it is intended to lengthen the Western mole and to unite it with the Northern one, by means of which the quay space on the Western mole would be increased by about 90 yards. The construction of the wharf facing the custom house must be completed. This constructional work will provide an additional wharf space amounting to about 640 yards, where vessels up to 10.000 register tons could discharge cargo. It is intended to construct a broad channel to unite the inner-harbour with the outer roads. This channel would be spanned by a bridge, in order to unite the Northern mole with the Western with a double track railway line. Fire-proof warehouses would be erected in course of time along the whole length of the mole. They would be provided with fire-proof partition walls and hydrants. From the warehouses two sets of rails would run North and South and the Northern warehouses would be protected against gales by means of dams. It is also the intention to provide the harbour with special water-works in order to supply the shipping as well as for cleaning the wharves and for fire-extinguishing purposes. Electric lighting would be installed in order to enable cargo to be loaded and discharged during the night. The warehouses would be in telephonic communication with the town and along the quays would be mounted about 20 electric cranes with a lifting capacity of from 1½—5 tons. To expedite the loading of coal an elevator would have to be constructed. The approach to the old Western mole would have to be deepened to 35 fathoms, so as to enable ships of 10.000 register tons to enter the harbour. The former mine-harbour is to be re-built and converted into free harbour. It would be necessary for this purpose to extend the moles of the island Paljassaar. If the line of moles from the mainland could be lengthened so as to join up with the Paljassaar mole, which is in a half-completed state harbour space would be provided, which together with the space in the old harbour, would give anchorage for shipping up to 1.000.000 tons. The construction of the new Western mole together with the warehouses would amount to 10 million marks. The electric cranes according to the estimates of the Dvigatel factory would cost 15 million marks. The coal elevator 5 million marks, giving a total with other incidentals of about 33 million Estonian marks. 300.000 tons of cargo could be loaded and discharged from the old harbour during an 8 hours working day. It is obvious that Estonian capital alone would not be able to carry out such a vast project and that aid of foreign capital will have to be called in.

Items of Business Interest.

Reval. The central office of the consumers association has decided to order from America agricultural machinery at its own risk, and has presented a proposal bearing on the subject to the Ministry of Agriculture. The latter has approved of the scheme. It is intended to provide agricultural machinery for next summer together with a number of spare parts.

Reval. Our Government has entered into an arrangement with the Finnish Government, whereby the Finnish Consul in Australia, Mr. Naukler will also take charge of the Estonian interests in that country.

Reval. An Estonian Consulate has been established at Tiflis to look after the interests of Estonians, of whom a large number are resident in that district.

„ESTONIA” not „ESTHONIA”.

Reval. Most foreign papers when writing of our country, spell the Estonia with an “h”. The pronunciation supplies no justification for this “h”. Perhaps some imagine that it is a historical survival, such as frequently occurs in words of Greek origin, but this supposition is quite unjustified. However great our aesthetic interest may be in Estonia, the country has certainly no ethnological connection.

The name of our country and of the people is derived from the „EAST” in the same sense as Austria or Australia. The “h” can be traced to German influence and is an inheritance from the times when such German words as MUT and TAT were written MUTH and THAT. There is absolutely no reason for retaining this „h”. As one can easily be misled into pronouncing the word falsely, especially in English, we therefore write Estonia and Estonian without an “h”. Can we recommend all our friends to do likewise?

Reval. Baltic Bay (Roogervik) has been trawled to a depth of 30 feet and cleared of mines. Vessels may now navigate this bay without danger and also cast anchor there.

Reval. Two new chemical laboratories will shortly be opened at Reval, Estonian Chemical Society and the firm of F. Mirka. It is their intention to manufacture printing ink, writing ink, varnish, polishes etc.

Reval. The Estonian Consumers Co-operative Society has recently received a large consignment of goods from Germany to the value of about 1.000.000 m. Among these goods are enamelled cooking utensils, table appointments, scythes, spades, shovels, chinaware etc. These goods are now being cleared at the custom house and will probably be on the market within the next few days.

Reval. A school has been established in Petrograd to train agitators for work in Estonia. The head-master of this institute is the well known communist Anwelt, and we find figuring among the lecturers such individuals as Ikmelt and Vakman. The leading lights among the neds discouraged by their illsuccess in attacking our frontiers are obviously endeavouring to gain by agitation what they have failed to gain by force of arms.

Reval. Mr. August Tamman is the Manager of the Estonian News Agency „ESTUR”.

Reval. A house has been purchased in Helsingfors by the Government for the legation at a price of half a million Finnish marks. A cash deposit has been paid on account.

COMMERCE REPORTS FROM ESTONIA.

Estonia is the gateway of the Baltic Sea for Russian trade.

Fully one-third of Russia's foreign trade passed through the Baltic ports, as the following figures for 1913 will show:

	Exports	Imports
	%	%
Foodstuffs	24	24
Raw and Semi-manufactured Products	44	46
Manufactures	12.2	27
Live Stock	6.8	—

Before the war, the most important port for trade was Reval — the principal Estonian port — as can be seen from the following figures (1913): —

	Imports	Exports
	(Roubles)	(Roubles)
Reval (Estonia)	76,734,651	19,755,529
Narva (Estonia)	5,182,820	1,058,167
Pernau (Estonia)	2,273,140	3,874,237

It is beyond dispute that the loss to Great Russia of her Black Sea ports will greatly increase the importance of the Baltic ports for East European trade. Not even the open northern ports at Murman can reduce the importance of the Baltic ports, owing to the distance of the former from the chief centres of consumption.

The war will cause the routes of the world's trade to change for reasons both political and economical. It is more or less feared that some of the South Baltic ports, especially Libau and Windau, and possibly Riga, will remain under German influence, even if not annexed, as at present according to the accentuated desire of the Pan-Germans. Thus the South Baltic ports would be cut off from East Europe and become the ports of the Central Powers. Again, these ports cannot be navigable for some time after the cessation of hostilities through the destruction that has been meted out to them. It follows, therefore, that after the war the chief ports into East Europe will be the North Baltic or Estonian ports of Reval, Baltic Port, etc., which are ice-free all the year around. These ports already exist as the most convenient winter harbours for Petrograd and Moscow, their facilities for shipping being excellent. Coal an cotton imports are perhaps the most important, and as regards exports, these mainly consist of oats, wheat, cabinet work, flax, rye, props, and paper manufacturing raw products.

EXPORT, IMPORT AND TRANSIT TRADE FOR SEPTEMBER MONTH 1919.

Reval. During the month of September 1919 goods were imported into Estonia for the total value of 35.584.714 marks. Coal, burning and lubricating oils and grease amounted to 10.000.000 marks and garden and agricultural products and food-stuffs totalled 9.000.000 marks. The exports from Estonia during the same period amounted to 26.362.190 marks. The principal items were paper, cardboard and woodpulp amounting to 13.390.473 marks; flax and flax products — 4.628.176 marks; spirit, matches, chemicals, dyes etc. — 2.451.385 marks; railway sleepers, pitprops, planks etc. — 2.722.751 marks; apples, potatoes, seeds etc. — 2.490.585 marks; cement and bricks — 620.044 marks etc.

The transit trade for the same period amounted to 27.394.378 marks; of which food-stuffs accounted for 12.207.328 marks and foot-wear for 14.871.600 marks.

AMERICAN FIRMS having a large export trade or wishing to increase their foreign trade should advertise in

ESTONIA

BECAUSE "Estonia" is sent to Paris, Reval, Stockholm, and most of the principal cities of Europe.

BECAUSE "Estonia" is largely read in Diplomatic, Commercial, Cosmopolitan, and Progressive Circles of Esthonia.

AMERICAN FIRMS wishing to enlarge their Trade with the Republic of Esthonia should advertise in

ESTONIA

BECAUSE the paper circulates in the Leading American Cities among Diplomatic, Wealthy, Commercial, and Progressive People.

The Rates are Low and the Expenditure will be Justified by the Results.

ADVERTISE AND INCREASE YOUR EXPORT TRADE.

Teadaandmine.

Amerika Eesti Kunsti osakond

palub kõiki isikuid, kes kunstist huvi tunnewad ja selle edenemist siin Amerikas soowiwad, oma soowiawaldust tegelikuks osawõtmiseks ühes kindla adressiga, kohalikkudele osakondade organiseerijatele saata:

EESTI LAULUKOOR — organisator J. Lacht,
84—13. Ave., Long Island City, N. Y.

EESTI NÄITEKUNST — organisator H. Sallo,
364 East 50. St., New York City.

EESTI RAHWA TANTS — organisator H. Sallo,
364 East 50. St., New York City.

Muusika osakond on praegust organiseerimas, ja huwitust tundjad isikud wõiwad ennast teatada. J. Lacht. 84—13. Ave., Long Island City.

Amerika Eesti kunsti osakond.

ARHIIV-
RAAMATUKOGU
HLEOKE